

KONSERNIOHJE

KUSTAVIN KUNTA

Sisällysluettelo

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite.....	2
2. Soveltamisala	2
3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen.....	2
4. Konserniohjeen sitovuus.....	2
5. Konsernin ohjaus ja johtaminen	3
6. Tytäryhteisön hallinnon järjestäminen	4
7. Tytäryhtiöiden neuvotteluvelvoite	4
8. Tilikausi, kirjanpito ja tilintarkastus	6
9. Sisäinen valvonta ja raportointi	6
10. Toiminnan kehittäminen yhdessä.....	6
11. Konsernin henkilöstöpolitiikka.....	6
12. Konsernipalvelut ja periaatteet konsernin hankinnoissa	7
13. Lainat.....	7
14. Arkistointi ja asiakirjojen säilyttäminen.....	7
15. Konserniviestintä	7
16. Palkkiot ja palkitseminen	8
17. Voimaantulo.....	8
LIITE 1: Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät sekä muut osakkuudet yhteisöissä.....	9

KUSTAVIN KUNNAN KONSERNIOHJEET

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kustavin kunnan konserniohjeella luodaan puitteet Kustavin konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti

Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvien osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Edellä mainitun lisäksi kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä. Kuntayhtymien ja osakkuusyhtiöiden ohjaukseen konserniohjeita noudatetaan soveltuvien osin.

Kuntakonserni on määritetty kuntalain 6 §:ssä. Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Mitä laissa säädetään kunnan tytäryhteisöstä, sovelletaan myös kunnan määräysvaltaan mahdollisesti kuuluvaan säätiöön. Kuntalain mukaisesti kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kustavin kunnan tytäryhtiöt, osakkuusyhteisöt ja konserniin kuuluvat kuntayhtymät ovat lueteltu liitteessä 1.

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy Kustavin kunnanvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa tai vastaavassa ja hallituksessa.

4. Konserniohjeen sitovuus

Hyväksyttyjä konserniohjeita on noudatettava konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai yhteisön säännöistä muuta joudu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle sekä kunnanhallitukselle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. Konsernin ohjaus ja johtaminen

Kustavin kunnan konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa, joille tässä ohjeessa annetaan tehtäväksi kuntakonsernin omistajaohjauksen toteuttaminen sekä konsernivalvonnan järjestämistehtävät.

Kunnanvaltuuston konserniohjauksen ja konsernivalvonnan tehtävänä on:

1. Päättää konserniohjeesta
2. Päättää omistajapolitiikan linjauksista
3. Hyväksyä kuntalain mukaan vuosittaisissa talousarvioissa tai muutoin strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kuntakonsernille ja valvoa niiden toteutumista.

Kunnanhallituksen konserniohjauksen ja konsernivalvonnan tehtävänä on hallintosäännön ja tämän konserniohjeen mukaisesti:

1. vastata omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjauksen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastata konsernijohtamisen toteuttamisesta ja konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoimisesta,
3. valvoa, että kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt toimivat kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden ja omistajapolitiikan mukaisesti ja että niiden toimintapolitiikat ovat kunnan päämäärien mukaiset,
4. antaa valtuustolle vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5. arvioida vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta,
6. käsitellä arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa,
7. seurata ja arvioida yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tehdä niiden perusteella tarvittaessa esityksiä,
8. antaa kunnan ennakkokanta konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
9. nimetä kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä,
10. nimetä yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet,

11. nimetä ehdokkaat tytäryhteisöjen tilintarkastajiksi silloin, kun kunnalla asianomaisten säännösten tai sopimusten mukaan on siihen oikeus.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja omistajaohjauksella myötävaikuttaa kunnan määräysvallassa olevien yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kunnanjohtaja:

1. vastaa kuntakonsernin omistajapolitiikan toteutuksesta ja huolehtii omistajaohjauksen käytännön toteuttamisesta sekä konsernivalvontaan kuuluvasta esittelystä ja raportoinnista kunnan hallitukselle.
2. vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta kunnan (emoyhteisön) osalta sekä seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kunnanhallitukselle
3. käy säännöllisesti konsernikeskustelut kunnan määräämisvallassa olevien yhtiöiden kanssa.

6. Tytäryhteisön hallinnon järjestäminen

Omistajien keskeisiä vaikuttamismuotoja yhteisön toimintaan on edustajien valitseminen yhteisön hallinto- ja päätöksentekoelementtiin. Edustajien valinnassa otetaan huomioon kyvykkyys arvioida johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Yhtiöllä on velvollisuus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

Hallituksen keskeinen tehtävä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenten on oltava aidosti yhtiöstä riippumattomia. Toimitusjohtaja ei voi toimia yhtiön hallituksen jäsenenä. Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista, hyväksyy yhtiön riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan. Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua. Kunnan edustajien tulee huolehtia siitä, että kaikkien osakkeenomistajien edut tulevat tasapuolisesti huomioonotettua.

Kunnanjohtajalla tai konsernijohdon nimeämällä edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus kunnan määräysvallassa olevan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksissa. Tytäryhteisöjen on toimitettava etukäteen kunnanjohtajalle tiedoksi kulloinkin yhtiön/yhteisön hallituksessa käsiteltävät asiat. Tytäryhtiön yhtiöjärjestys ei saa estää kyseistä osallistumisoikeutta.

Yhtiökokouksen koollekutsumisen ajankohdasta ja yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava hyvissä ajoin yhtiöjärjestyksessä määrättyllä tavalla. Ilmoitus on toimitettava kunnanjohtajalle, kunnan kirjaamoon ja yhtiökokousedustajalle, mikäli tämä on tiedossa.

Kuntaa edustaa yhtiökokouksissa kunnanhallituksen nimeämä henkilö. Yhtiökokousedustajana ei voi toimia kyseisen tytäryhtiön hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja.

7. Tytäryhtiöiden neuvotteluvelvoite

Tytäryhteisön toimivan johdon on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Velvollisuus omistajan ennakkokannan hankkimiseen on

tytäryhteisön toimitusjohtajalla tai vastaavalla. Tytäryhteisön toimivan johdon on neuvoteltava ennen yhteisönsä päättävien elinten päätöksentekoa konsernijohdon kanssa asioista, jotka koskevat:

- yhteisön perustamista
- yhtiön toiminta-ajatuksen muuttamista
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttamista
- pääomarakenteen muuttamista
- toimintaan nähden merkittävät investointeja, merkittävää omaisuuden tai oikeuksien luovutusta, vuokraamista tai panttaamista
- kiinteistö- ja yrityskauppoja
- osakkeiden merkintää, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei ole erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomia tai siihen epäsuorasti liittyviä investointeja ja niiden rahoitusta
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien hankkimista, myymistä, vuokraamista, luovuttamista tai panttaamista
- merkittävää lainanottoa ja –antoa sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antamista tai niiden ehtojen muuttamista
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvia tai epätavallisin ehdoin tehtäviä sopimuksia yhtiön ja sen osakkeenomistajien taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttamista sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopumista
- periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittävästä sopimuksesta ja toiminnan laajakantoisesta muutoksesta
- merkittävästä henkilöstöpoliittisesta ratkaisusta (ml. toimitusjohtajan valinnasta, sekä tämän työsuhteen ehdoista päättämisestä)
- yhteisön omaisuuden luovuttamisesta konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutumisesta.
- muusta yhteisön toimintaedellytyksiin tai palvelukykyyn olennaisesti vaikuttavasta asiasta.

Kunnanhallitus antaa konsernijohdon tehtävään kuuluvan kunnan ennakkokannan tytäryhteisöille hallintosäännön mukaisesti.

Omistajan ennakkokäsityksen hankkiminen ei muuta tytäryhteisön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta. Tytäryhteisön hallitus ja toimiva johto kantavat aina vastuun tekemistään päätöksistä ja yhteisön johtamisesta.

8. Tilikausi, kirjanpito ja tilintarkastus

Kaikkien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Ne järjestävät kirjanpitoa yhteneväisesti siten, että tilinpäätöksistä voidaan laatia kaikkia kunnan tytäryhteisöjä koskeva konsernitilinpäätös. Kustavin kunnan keskustoimisto antaa ohjeet tilinpäätöksen laatimisesta ja tarvittaessa myös kirjanpidon järjestämisestä. Toimintakertomuksessa on ilmoitettava, miten valtuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet tytäryhteisön toiminnassa. Konsernituloslaskelma ja konsernin rahoituslaskelma laaditaan kalenterivuotta vastaavaksi tilikaudeksi ja konsernitase päivämäärälle 31.12.

Kunnanhallitus nimeää ehdokkaat tytäryhteisöjen tilintarkastajiksi periaatteenaan, että kuntakonsernin tilintarkastuksesta huolehtii yksi ja sama tilintarkastusyhteisö.

Kuntalain 116 §:n mukaan kunnanhallituksella, kunnanjohtajalla ja tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksen laskemiseen.

9. Sisäinen valvonta ja raportointi

Tytäryhteisöjen tulee järjestää riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmä noudattaen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista annettuja ohjeita. Kunnanjohtaja järjestää tytäryhteisön konsernivalvonnan haluamassaan laajuudessa ja saa tätä varten tarvittavat tiedot tytäryhtiöiltä.

Konsernivalvonnan kohdealueet ovat:

1. konsernitavoitteiden asettamisen ja toteutumisen arviointi
2. tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi
3. keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö
4. riskienhallintajärjestelmien toimivuus.

Raportointi on lisäksi aina välttämätöntä, kun yhteisön toiminnassa on havaittavissa olennaisia poikkeamia kunnan määrittämistä tavoitteista. Tytäryhteisöt lähettävät aina toimielintensä esityslistat ja pöytäkirjat konsernijohtajalle tiedoksi.

10. Toiminnan kehittäminen yhdessä

Aktiivinen tiedonantovelvollisuus edellyttää, että tytäryhteisöt tuovat riittävän ajoissa kunnanhallituksen tietoon ne asiat, joihin edellytetään kunnanhallituksen kannanottoa. Yhtiö- tai yhtymäkokousten tai vastaavien koolle kutsuminen ja esityslistojen lähettäminen on järjestettävä niin, että kunnanhallituksella on tilaisuus antaa esityksensä ehdokkaista yhtiön/yhteisön toimielimeen ja valita yhtiökokousedustajan sekä antaa toimiohjeen tai enakkokannan asiaan, josta yhtiö/yhteisö on tämän konserniohjeen perusteella velvollinen pyytämään kunnan enakkokannan.

11. Konsernin henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa mahdollisuuksien mukaan kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Henkilöstön-rekrytoinnissa tytäryhteisöihin tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset siirtotarpeet ja -mahdollisuudet.

12. Konsernipalvelut ja periaatteet konsernin hankinnoissa

Tytäryhteisöjen tulee ulkopuolisia suunnittelu- ja muita palveluita hankkiessaan ensisijaisesti käyttää konsernin sisältä ostettavia palveluja, mikäli ne ovat kilpailukykyisiä.

Kuntakonsernin hankinnat ja omaisuuden luovutus on suoritettava hyvää hallintotapaa ja voimassa olevaa hankintalainsäädäntöä noudattaen. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa voimassa olevan hankintaohjeistuksen asettamat reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa soveltuvin osin huomioon. Yhtiön hallituksen tulee valvoa yhtiössä hankintoja koskevien säästöjen noudattamista.

13. Lainat

Konsernin johto vastaa konsernin lainakustannusten minimoinnista. Lainarahoitusta tarvittaessa konserniyhteisön on neuvoteltava konsernijohdon kanssa ennen lainatarjousten hyväksymistä. Tavoitteena on koko konsernin näkökulmasta paras ratkaisu.

Mikäli yhteisö pyytää lainoilleen kunnan takausta, tulee antaa selvitys yhtiön lainan käyttötärpeestä, takaukseen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä sekä vastavakuuksista.

14. Arkistointi ja asiakirjojen säilyttäminen

Tytäryhteisöjen on tehtävä päätös siitä, mihin pysyvästi säilytettävä asiakirja-aineisto sijoitetaan sen jälkeen, kun yhtiö tai yhteisö ei toiminnassaan enää niitä tarvitse. Mikäli asiakirjat päätetään sijoittaa kunnanarkistoon, on arkistotoimen hoidossa noudatettava kunnan arkistotoimen antamia ohjeita.

15. Konsernaviestintä

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen myös yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhtiöt vastaavat tiedottamisestaan siinä muodossa ja laajuudessa kuin yhtiön toiminta edellyttää. Yhteisön on annettava tiedotusta varten myös kunnalle tarvittavat tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Konsernin johdolle on tiedotettava merkittävistä tapahtumista yhtiön toiminnassa ennen julkista tiedotusta.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta toimitusjohtaja tai vastaava sekä kunnan puolesta kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset viestintäohjeet ja -periaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

16. Palkkiot ja palkitseminen

Yhtiön hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous. Hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille maksetaan palkkiota. Konsernin tytäryhtiössä kokouspalkkio on korkeintaan Kustavin kunnanhallituksen kokouspalkkion suuruinen.

Kustavin kunnan konserniin kuuluvissa yhteisöissä on noudatettava hyvää hallintotapaa.

17.Voimaantulo

Nämä ohjeet tulevat voimaan 10.11.2017

Hyväksytty: Kustavin kunnanvaltuusto 6.11.2017

Konserniohjeet pidetään saatavilla kunnan verkkosivuilla kuntalain 109 §:n mukaisesti.

LIITE 1: Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät sekä muut osakkuudet yhteisöissä

Kustavin kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Kiinteistö Oy Kustavin Sato (omistusosuus 67 %)
- Kiinteistö Oy Kustavin Rivi (omistusosuus 100 %)

Kunnan osakkuusyhteisöjä eli kirjanpitolain 1. luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyritystä (vähintään viidesosa yrityksen osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta) ja osakkuusyritystä (vähintään viidesosa ja enintään puolet omistusyhteisyrityksen osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä) ovat:

- *Ei osakkuusyhteisöjä*

Kuntayhtymät:

- Varsinaissuomen sairaanhoitopiiri (omistusosuus 0,4116 %)
- Varsinaissuomen liitto (omistusosuus 0,6594 %)
- Varsinaissuomen erityishuoltopiiri (omistusosuus 0,2100 %)

Muut osakkuudet yhteisöissä:

- Ukipolis Oy (omistusosuus 1,500 %)
- Vakkasuomen Media osuuskunta (omistusosuus 6,061 %)
- Asunto Oy Kustavin Kivilinna (omistusosuus 2,358 %)
- Vakka-Suomen Puhelin Oy (51 osaketta)
- Oy Vasso Ab (5 osaketta)
- Metsä Board Oyj (86 osaketta)
- Kuntien Tiera Oy (881 osaketta)
- Kunnan Taitoa Oy (881 osaketta)
- Kustavin Palveluasuntosäätiö
- Metsäliitto Osuuskunta

(omistusosuudet on määritelty 24.10.2017 tilanteen mukaan)